

Bemærkninger til lovforslaget

Ifølge retsplejelovens kapitel 26 skal tvungen forligsmægling som hovedregel finde sted i alle borgerlige domssager i 1. instans og foregå ved de bestående forligskommissioner. Forligsmægling foretages dog ved retten i en række tilfælde, således i alle sager, der behandles ved Københavns byret. Endvidere foretages ved forligskommissionerne godkendelse (ratihabition) af forlig om betaling af gæld, indgået udenfor kommissionerne — de såkaldte frivillige forlig — hvorved disse forlig opnår eksekutionskraft.

Reglerne om forligsmægling hviler i det væsentlige på en forordning af 10. juli 1795, idet retsplejeloven af 1916 i hovedsagen opretholdt den bestående ordning. Siden retsplejelovens ikrafttræden har man imidlertid såvel på rigsdagen som i juridiske fagskrifter ved flere lejligheder drøftet betimeligheden af at opretholde den tvungne forligsmægling ved forligskommissionerne, og i 1932 blev der ved en ændring af retsplejelovens § 269, stykke 3, givet hjemmel for, at det ved kgl. anordning kan fastsættes, at der ikke skal være nogen forligskommission for en retskreds. Denne bestemmelse har imidlertid ikke fundet anvendelse i praksis.

Ved justitsministeriets skrivelse af 20. marts 1948 blev der nedsat et udvalg med den opgave at afgive indstilling om, hvorvidt de gældende regler om forligsmægling i borgerlige retssager bør opretholdes, eventuelt med hvilke ændringer. Udvalget, der bestod af en af justitsministeriet udpeget formand samt repræsentanter for landsretterne, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Dommerfuldmægtige i Danmark, Sagførerrådet, Den Danske Købstadforening og Amtsrådsforeningen i Danmark, afgav i februar 1951 betænkning med udkast til ændring af retsplejeloven, hvilken betænkning er uddelt til rigsdagens medlemmer.

Udvalget har kunnet tiltræde den mod forligsvæsenet fremsatte kritik, der navnlig er gået ud på, at forligskommissionerne forliger for få sager, således at udgiften ved den tvungne forligsmægling og den forsinkelse af retssagerne, som mæglingen bevirker, står i misforhold til, hvad der opnås herved.

Udvalgets undersøgelser har således vist, at højst i ca. $\frac{1}{6}$ af de sager, som behandles af forligskommissionerne, lykkes det disse at afværge retssag, medens forligsmæglingen ved Københavns Byret har ført til forlig i over $\frac{1}{4}$ af sagerne. Endvidere har forligskommissionernes indsats i en væsentlig del af de forligte sager alene bestået i at søge at tilvejebringe henstand eller en afdragsordning for skyldnere i incassosager, hvorimod egentlige retstrætter kun undtagelsesvis forliges i forligskommissionerne.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at forligsordningen, der har været gældende i over 150 år, ikke længere er tidssvarende og derfor bør ophæves. Nærværende forslag er i overensstemmelse med udvalgets indstilling, og der kan derfor med hensyn til de foreslåede ændringer henvises til udvalgets lovudkast med tilhørende bemærkninger.

Nærværende forslag indeholder foruden reglerne om forligsmægling enkelte andre ændringer til retsplejeloven, hvortil der i praksis har vist sig at være særlig trang, bl. a. nye regler om beskikkede sagføreres adgang til salær m. v. og om vidners mødepligt i straffesager.

Om de enkelte bestemmelser bemærkes følgende:

Til lovforslagets 1ste afsnit, § 1.

Til §§ 14, 16 og 17.

Redaktionelle ændringer i anledning af forligskommissionernes nedlæggelse og forligsmæglingens henlæggelse til retten samt afskaffelsen af godkendelse af udenretlige forlig. Ophævelsen af § 14, punkt d, er en følge af lov nr. 213 af 31. marts 1949 om landvæsenets retter.

Til § 107

Ændringen er en følge af ophævelsen af lov nr. 55 af 24. maj 1879 om sagførernes adgang til salær og erstatning for udlæg for udførelsen af offentlige og befættede sager. Det fremgår af retsplejelovens § 1008, at hvis en sigtet findes skyldig, er han pligtig at erstatte det offentlige det vedkommende anklager tillagte vederlag.